

สิทธิของพนักงานบริการในประเทศไทย

ยุติการทำให้เป็นอาชญากร การตีตรา และความรุนแรง

บทประเมินโดยสังเขปว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะจากการทบทวนรอบที่ 3

ในการทบทวนรอบที่ 3 เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2564 ประเทศไทยได้รับข้อเสนอแนะ 278 ข้อ จาก 106 รัฐ โดยรับไว้พิจารณา 218 ข้อ และรับทราบ 60 ข้อ **มีเพียงข้อเสนอแนะเดียวเท่านั้นที่กล่าวถึงพนักงานบริการโดยชัดแจ้ง คือข้อเสนอแนะของฟินแลนด์** ที่เรียกร้องให้ประเทศไทยรับประกันการเข้าถึงมาตรฐานบริการสุขภาพที่เพียงพอสำหรับทุกคน รวมถึงพนักงานบริการ อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อเสนอแนะอื่นอีกหลายข้อที่ประเทศไทยรับไว้พิจารณาและเกี่ยวข้องโดยตรงกับสิทธิของพวกเขา ทั้งพันธกรณีในการปรับปรุงกฎหมายสิทธิมนุษยชนภายในประเทศ การรับประกันสภาพการทำงานที่ปลอดภัยและการคุ้มครองทางสังคม การต่อต้านการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิง บุคคล LGBTIQ+ และแรงงานข้ามชาติ การป้องกันการกระทำมิชอบโดยเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย และการรับประกันการเคารพสิทธิมนุษยชนในการต่อต้านการค้ามนุษย์

นับแต่การทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในการรายงาน UPR รอบที่ 3 ประเทศไทยดำเนินการไปสู่การปฏิรูปอย่างมีข้อจำกัด **ในเดือนตุลาคม 2566 ความผิดฐานชักชวนในที่สาธารณะตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ถูกเปลี่ยนจากความผิดอาญาเป็นความผิดที่มีโทษปรับเป็นพินัย** ซึ่งมิใช่ความผิดทางอาญา ระหว่างปี 2564 ถึง 2566 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ทำงานร่วมกับมูลนิธิเอ็มพาวเวอร์ หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง และผู้เชี่ยวชาญ ในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองการให้บริการทางเพศ ซึ่งผ่านการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ 2 รอบ และแล้วเสร็จเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2566 ในเดือนสิงหาคม 2569 คณะรัฐมนตรีได้รับทราบข้อสังเกตเชิงสรุปของคณะกรรมการ CEDAW และสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดมาตรการสำคัญ **รวมถึงการยกเลิกโทษทางอาญาสำหรับผู้หญิงที่ทำงานบริการทางเพศ**

อย่างไรก็ตาม **จากการประเมินสถานการณ์โดยองค์กรผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยยังมิได้ยกระดับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของพนักงานบริการอย่างเป็นเนื้อหาสาระนับแต่การทบทวนรอบที่ 3 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ยังคงมีผลบังคับใช้และงานบริการทางเพศของผู้ใหญ่ที่สมัครใจรวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องยังคงเป็นความผิดอาญา** พนักงานบริการยังคงถูกกีดกันออกจากการคุ้มครองแรงงานและการคุ้มครองทางสังคมที่มีประสิทธิผล ขณะที่ความกลัวการถูกจับกุมหรือดำเนินคดีทำให้พวกเขาไม่กล้าแจ้งเหตุความรุนแรง การแสวงประโยชน์ และการละเมิดสิทธิอื่น ๆ

1996 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ยังคงมีผลบังคับใช้
งานบริการทางเพศของผู้ใหญ่ที่สมัครใจ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องยังคงเป็นความผิดอาญา

2566 (ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองการให้บริการทางเพศ) ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองการให้บริการทางเพศแล้วเสร็จ
แต่การปฏิรูปอย่างครอบคลุมยังคงชะงักงัน

สภาพความเป็นจริงในพื้นที่

ความท้าทาย | **กรณี ข้อเท็จจริง และข้อสังเกต**

ความท้าทายที่ 1: พนักงานบริการยังคงถูกทำให้เป็นอาชญากร แม้มีคำมั่นซ้ำแล้วซ้ำเล่าว่าจะปฏิรูปกฎหมายบนฐานสิทธิ

กรอบกฎหมายของไทยยังคง **ทำให้งานบริการทางเพศของผู้ใหญ่ที่สมัครใจและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเป็นความผิดอาญา แทนที่จะรับรองพนักงานบริการในฐานะผู้ทรงสิทธิและในฐานะแรงงาน** แม้จะมีการปฏิรูปอย่างจำกัดและมีความริเริ่มทางนิติบัญญัติหลายครั้งนับแต่การทบทวนรอบที่ 3 แต่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ยังคงมีผลบังคับใช้ **การปฏิรูปกฎหมายหยุดชะงักซ้ำแล้วซ้ำเล่า หรือเดินหน้าไปโดยปราศจากการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของพนักงานบริการ** ทั้งที่ประเทศไทยมีพันธกรณีระหว่างประเทศในการยกเลิกโทษทางอาญาและการหารือ

พระราชบัญญัติการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ยังคงเป็นกรอบลงโทษหลัก
พระราชบัญญัติยังคงนำเสนองานบริการทางเพศว่าผิดกฎหมายและผิดศีลธรรม และทำให้พนักงานบริการเสี่ยงต่อการถูกจับกุม การคุกคาม การตีตรา และการแสวงประโยชน์ **การทำให้เป็นอาชญากรยังเพิ่มความเสี่ยงที่มาพร้อมการเปิดเผยอาชีพของบุคคล และสร้างอุปสรรคในการเข้าถึงสถาบันของรัฐและบริการที่จำเป็น** โดยเฉพาะสำหรับผู้หญิง บุคคล LGBTIQ+ แรงงานข้ามชาติ และพนักงานบริการชายขอบกลุ่มอื่น

เอกสารสรุปข้อเท็จจริง UPR ฉบับนี้จัดทำโดย **มูลนิธิเอ็มพาวเวอร์ (EMPOWER), มูลนิธิมนุษยะ, ศิริศักดิ์ โชยเทศ, เชียงใหม่ไพรด์ (Chiang Mai Pride), กลุ่ม (GIRLxGIRL), มูลนิธิทำทาง, กลุ่มคนงานหญิงเพื่อความยุติธรรม, ภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคมไทยเพื่อกระบวนการ UPR และกลไกสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ**

สภาพความเป็นจริงในพื้นที่

ความท้าทาย | **กรณี ข้อเท็จจริง และข้อสังเกต**

ความท้าทายที่ 1: พนักงานบริการยังคงถูกทำให้เป็นอาชญากร แม้มีคำมั่นซ้ำแล้วซ้ำเล่าว่าจะปฏิรูปกฎหมายบนฐานสิทธิ

กรอบกฎหมายของไทยยังคง**ทำให้งานบริการทางเพศของผู้ใหญ่ที่สมัครใจและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเป็นความผิดอาญา แทนที่จะรับรองพนักงานบริการในฐานะผู้ทรงสิทธิและในฐานะแรงงาน**แม้จะมีการปฏิรูปอย่างจำกัดและมีความริเริ่มทางนิติบัญญัติหลายครั้งนับแต่การทบทวนรอบที่ 3 แต่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ยังคงมีผลบังคับใช้ **การปฏิรูปกฎหมายหยุดชะงักซ้ำแล้วซ้ำเล่า หรือเดินหน้าไปโดยปราศจากการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของพนักงานบริการ**ทั้งที่ประเทศไทยมีพันธกรณีระหว่างประเทศในการยกเลิกโทษทางอาญาและการหารือ

พนักงานบริการและนักกิจกรรมเรียกร้องให้รัฐสภารับรองสถานะทางกฎหมายและคุ้มครองสิทธิของพนักงานบริการ
มูลนิธิเอ็มพาวเวอร์และนักรณรงค์เพื่อสิทธิพนักงานบริการเรียกร้องให้ยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 และตรากฎหมายใหม่เพื่อยกเลิกโทษทางอาญาสำหรับงานบริการทางเพศ รับรองสิทธิแรงงานของพนักงานบริการ ตลอดจนสิทธิในความปลอดภัยและการเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคม

แหล่งที่มา: มูลนิธิเอ็มพาวเวอร์ / Angkaew News (2568)

พนักงานบริการประท้วงต่อต้านปฏิบัติการล่อซื้อของเจ้าหน้าที่ตำรวจในประเทศไทย
มูลนิธิเอ็มพาวเวอร์และนักกิจกรรมเพื่อสิทธิพนักงานบริการเรียกร้องให้ยุติปฏิบัติการล่อซื้อที่มุ่งเป้าไปที่พนักงานบริการ ทำให้พวกเขาตกเป็นเหยื่อของการล่อซื้อและถูกดำเนินคดี รวมถึงการนำเงินและถุงยางอนามัยมาใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี

แหล่งที่มา: Transborder News / มูลนิธิเอ็มพาวเวอร์ (2561)

การปฏิรูปบางส่วนยังไม่เท่ากับการยกเลิกโทษทางอาญา ในเดือนตุลาคม 2566 ความผิดฐานชักชวนในที่สาธารณะตามมาตรา 5 ถูกเปลี่ยนจากความผิดอาญาเป็นความผิดที่มีโทษปรับเป็นพินัย **อย่างไรก็ตาม การกระทำที่ถูกห้ามยังคงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และความผิดอื่นตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2539 ยังคงมีโทษทางอาญา**

กระบวนการปฏิรูปแบบมีส่วนร่วมหยุดชะงัก และถูกแทนที่ด้วยร่างใหม่ที่รัฐเป็นผู้นำ

ระหว่างปี 2564 ถึง 2566 เอ็มพาวเวอร์ทำงานร่วมกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หน่วยงานรัฐอื่น และผู้เชี่ยวชาญ ในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองการให้บริการทางเพศ กระบวนการนี้รวมถึงการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ 2 รอบ และคาดว่าจะเข้าสู่รัฐสภาในปี 2567 **แต่กลับหยุดชะงักโดยไม่มีคำอธิบาย ในเดือนมิถุนายน 2568 เอ็มพาวเวอร์ทราบว่ารัฐบาลได้จัดทำร่าง “พระราชบัญญัติการกำกับดูแลและคุ้มครองผู้ให้บริการทางเพศ พ.ศ. ...” ขึ้นใหม่โดยปราศจากการมีส่วนร่วมของพนักงานบริการ** ตามข้อมูลของเอ็มพาวเวอร์ ร่างใหม่ยังคงบทบัญญัติที่มีโทษไว้และเพิ่มโทษให้หนักขึ้น ทั้งที่อ้างว่ายกเลิกโทษทางอาญาสำหรับงานบริการทางเพศ **ทั้งยังตัดหมวดว่าด้วย “ผู้ประกอบการธุรกิจบริการทางเพศ” ออก ซึ่งหมวดดังกล่าวจะให้การรับรองทางกฎหมายแก่สถานประกอบการในอุตสาหกรรมบริการทางเพศ** เอ็มพาวเวอร์ชี้ว่างานศึกษาที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าการรับรองเช่นนั้นช่วยลดการทุจริต ช่วยต่อต้านการค้ามนุษย์ และเพิ่มความปลอดภัยในที่ทำงาน

เอ็มพาวเวอร์ระบุว่ารัฐบาลใช้ข้ออ้างว่ากระบวนการยกร่าง “ยังดำเนินอยู่” เพื่อประวิงการปฏิรูป ทั้งที่กระบวนการแบบมีส่วนร่วมเสร็จสิ้นไปแล้ว **รัฐบาลจัดการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะอีกรอบในเดือนกันยายน 2569 ทั้งที่ได้ดำเนินการไปแล้วในปี 2564–2566**

ร่าง “พระราชบัญญัติคุ้มครองพนักงานบริการ”: ร่างของประชาชนที่ยืนยันสิทธิยังคงค้างอยู่

เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2569 เอ็มพาวเวอร์และเครือข่ายพนักงานบริการได้ยื่น **“ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพนักงานบริการ” ซึ่งเสนอโดยประชาชน พร้อมรายชื่อสนับสนุน 10,293 รายชื่อ** ร่างดังกล่าวมุ่งยกเลิกพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2539 ยกเลิกโทษทางอาญาสำหรับงานบริการทางเพศของผู้ใหญ่ที่สมัครใจรับรองงานบริการทางเพศเป็นงาน และขยายการคุ้มครองแรงงานและการคุ้มครองทางสังคม **ในเดือนกรกฎาคม 2569 ร่างดังกล่าวถูกจัดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน ซึ่งต้องได้รับคำรับรองจากนายกรัฐมนตรีก่อนรัฐสภาจะพิจารณาได้ และคำรับรองนั้นยังไม่ได้รับ** เมื่อเอ็มพาวเวอร์และพนักงานบริการเดินขบวนไปยังกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2569 เพื่อเรียกร้องให้กระทรวงสนับสนุนร่างดังกล่าวและรับประกันการมีส่วนร่วมของพนักงานบริการตลอดกระบวนการนิติบัญญัติ

ประเทศไทยให้คำมั่นว่าจะยกเลิกโทษทางอาญา แต่ยังไม่ได้ปฏิรูปอย่างครอบคลุม ในปี 2568 คณะกรรมการ CEDAW เรียกร้องให้ประเทศไทยเร่งรัดการยกเลิกโทษทางอาญาและรับประกันการหารือกับผู้หญิงที่ทำงานบริการทางเพศ ในเดือนสิงหาคม 2569 คณะรัฐมนตรีรับทราบข้อเสนอแนะดังกล่าวและสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดการดำเนินการ **แม้รัฐบาลจะให้คำมั่นด้วยตนเอง แต่พระราชบัญญัติ พ.ศ. 2539 ก็ยังคงมีผลบังคับใช้**

สภาพความเป็นจริงในพื้นที่

ความท้าทาย | **กรณี ข้อเท็จจริง และข้อสังเกต**

ความท้าทายที่ 2: กฎหมายและการบังคับใช้ยังเหมารวมงานบริการทางเพศที่สมัครใจเข้ากับการค้ามนุษย์

กรอบกฎหมายและการบังคับใช้ของไทยยังคง**ทำให้เส้นแบ่งพื้นฐานระหว่างงานบริการทางเพศของผู้ใหญ่ที่สมัครใจ กับการค้ามนุษย์ที่มีการใช้กำลัง การบีบบังคับ การหลอกลวง หรือการแสวงประโยชน์ พร่าเลือน** พนักงานบริการอาจถูกดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ควบคู่กับความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี **มาตรการต่อต้านการค้ามนุษย์จึงถูกนำมาใช้กับพนักงานบริการที่เป็นผู้ใหญ่เสียเอง ทำให้พวกเขาถูกทำให้เป็นอาชญากรแทนที่จะได้รับการคุ้มครอง** แนวทางเช่นนี้มิเพียงละเมิดสิทธิของพนักงานบริการ แต่ยังอาจบั่นทอนความสามารถของประเทศไทยในการระบุตัวและคุ้มครองผู้ที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์จริง ๆ

การเหมารวมบั่นทอนการคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ความเข้าใจที่ไม่เพียงพอในหมู่เจ้าหน้าที่หน้างานและสาธารณชนเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างงานบริการทางเพศที่สมัครใจกับการค้ามนุษย์เพื่อการแสวงประโยชน์ทางเพศ สามารถขัดขวางการระบุตัวและการคุ้มครองผู้เสียหายอย่างมีประสิทธิผล การทำให้เป็นอาชญากรยังอาจทำให้พนักงานบริการไม่กล้าแจ้งเหตุการค้ามนุษย์ การบีบบังคับ หรือการแสวงประโยชน์ เพราะกลัวว่าตนเองจะถูกจับกุมหรือดำเนินคดี

มาตรการต่อต้านการค้ามนุษย์ที่สอดคล้องกับสิทธิมนุษยชนต้องมุ่งเป้าที่การแสวงประโยชน์ ไม่ใช่งานบริการทางเพศที่สมัครใจ ประเทศไทยมีพันธกรณีในการป้องกัน สืบสวน และดำเนินคดีการค้ามนุษย์ แรงงานบังคับ และการแสวงประโยชน์ทางเพศ รวมถึงการแสวงประโยชน์ทางเพศจากเด็ก **พันธกรณีเหล่านี้สอดคล้องกับการยกเลิกโทษทางอาญาสำหรับงานบริการทางเพศของผู้ใหญ่ที่สมัครใจอย่างสมบูรณ์** มาตรการทางอาญาและมาตรการต่อต้านการค้ามนุษย์ควรมุ่งเป้าไปที่การกระทำที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลัง การบีบบังคับ การหลอกลวง และการแสวงประโยชน์ ขณะเดียวกันต้องทำให้มั่นใจว่าพนักงานบริการที่เป็นผู้ใหญ่และให้ความยินยอม จะไม่ถูกทำให้เป็นอาชญากรหรือถูกละเมิดสิทธิภายใต้ข้ออ้างของการบังคับใช้มาตรการต่อต้านการค้ามนุษย์

ความท้าทายที่ 3: พนักงานบริการถูกปฏิเสธสิทธิแรงงานและการคุ้มครองทางสังคม

งานบริการทางเพศไม่ได้รับการรับรองและคุ้มครองในฐานะงานอย่างเท่าเทียมกับแรงงานรูปแบบอื่น พนักงานบริการจึงยังคงถูกกีดกันออกจากการคุ้มครองแรงงานและการคุ้มครองทางสังคมที่มีประสิทธิผล **การทำให้เป็นอาชญากรเปิดช่องให้ธุรกิจบริการทางเพศดำเนินการโดยแทบไม่มีการกำกับดูแลด้านแรงงานที่มีประสิทธิผล** ทำให้แรงงานเผชิญสภาพการทำงานที่แสวงประโยชน์ โดยไม่มีมาตรฐานอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่เพียงพอ ไม่มีสิทธิประโยชน์ในที่ทำงาน ไม่มีประกันสังคม ไม่มีการคุ้มครองตามสัญญา และไม่มีกลไกร้องทุกข์ด้านแรงงานที่เข้าถึงได้

การถูกกีดกันจากการคุ้มครองแรงงานเปิดช่องให้เกิดสภาพการทำงานที่แสวงประโยชน์ Manushya บันทึก**การหักค่าจ้าง การทำงานโดยไม่ได้รับค่าตอบแทน การถูกปฏิเสธวันลา และการถูกกีดกันออกจากประกันสังคม ขณะที่เอ็มพาวเวอร์รายงานการกำหนดเป้าหมายการขายเครื่องดื่มภาคบังคับ และการหักเงินกรณีขาดงาน มาสาย ผลงาน และการตรวจสุขภาพ**

“พลอย”, พนักงานในโกโก้บาร์แห่งหนึ่ง กรอกใบสมัครงาน ลงเวลาเข้าออกงานเป็นประจำ และได้รับค่าตอบแทนรายวัน แต่ไม่เคยถูกขึ้นทะเบียนประกันสังคม ภายหลังถูกเลิกจ้าง เธอไม่ได้รับค่าชดเชยใด ๆ และไม่สามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์กรณีว่างงานได้ ทำให้ต้องพึ่งพาเงินกู้นอกระบบดอกเบี้ยสูง

พนักงานบริการไม่มีกลไกที่มีประสิทธิผลในการโต้แย้งการละเมิดสิทธิแรงงาน เอ็มพาวเวอร์รายงานว่าพนักงานบริการ**ไม่มีช่องทางเข้าถึงกลไกร้องทุกข์ด้านแรงงาน การคุ้มครองด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย การคุ้มครองตามสัญญา ประกันสังคม และการเยียวยาอย่างมีประสิทธิผล** ความกลัวการถูกจับกุม การดำเนินคดี หรือการถูกปฏิบัติอย่างเลือกปฏิบัติ ยิ่งทำให้แรงงานไม่กล้าแจ้งเหตุการแสวงประโยชน์ ความรุนแรง หรือการกระทำมิชอบในที่ทำงาน ซึ่งตอกย้ำความเปราะบางทางเศรษฐกิจและทางกฎหมายของพวกเขา

ความท้าทายที่ 4: การทำให้เป็นอาชญากรเปิดช่องให้เจ้าหน้าที่ตำรวจกระทำมิชอบ และขัดขวางการเข้าถึงความยุติธรรม

การทำให้เป็นอาชญากร**ทำให้พนักงานบริการตกอยู่ในสถานะที่เจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่คุ้มครองพวกเขา สามารถจับกุมหรือดำเนินคดีกับพวกเขาได้ด้วย เอ็มพาวเวอร์บันทึกข้อกล่าวหาเรื่องการล่อซื้อ การตั้งข้อหาโดยพลการหรือเพิ่มเติม การยึดโทรศัพท์ และการรีดไถโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ** ขณะที่ความกลัวการถูกจับกุมหรือการถูกปฏิบัติอย่างเลือกปฏิบัติ ทำให้พนักงานบริการไม่กล้าแจ้งเหตุความรุนแรง การแสวงประโยชน์ และการละเมิดอื่น ๆ

พนักงานบริการรายงานการล่อซื้อ การรีดไถ และการปฏิบัติหน้าที่ตำรวจที่มิชอบ เอ็มพาวเวอร์บันทึกกรณีของ **“กี้” ซึ่งถูกจับกุมขณะทำงานอยู่ที่ชายหาดในพัทยา และถูกตั้งข้อหาค้าประเวณี ทั้งที่ไม่มีรายงานการทะเลาะวิวาทหรือการก่อความวุ่นวายใด ๆ** ต่อมามีการกล่าวหาว่ากี้และเพื่อนร่วมงานอีกสองคน**ถูกเรียกให้จ่ายเงินคนละ 10,000 บาทเป็น “ค่าปิดข่าว” นอกระบบ มิฉะนั้นจะถูกดำเนินคดี และโทรศัพท์ของพวกเขาถูกยึดระหว่างการพูดคุย**

สภาพความเป็นจริงในพื้นที่

ความท้าทาย | **กรณี ข้อเท็จจริง และข้อสังเกต**

พนักงานบริการเผชิญหน้ากับตำรวจท่องเที่ยวบนถนนวอล์กกิงสตรีท พัทยา
การทำให้งานบริการทางเพศเป็นอาชญากรอาจทำให้พนักงานบริการตกอยู่ในความเสี่ยงจากการบังคับใช้กฎหมายของตำรวจ ขณะเดียวกันก็จำกัดความสามารถของพวกเขาในการแสวงหาการคุ้มครองและการเยียวยาที่มีประสิทธิผลจากการละเมิดสิทธิ

แหล่งที่มา: Pattaya Mail (18 มีนาคม 2566)

เอ็มพาวเวอร์ยังบันทึกกรณีของ **"ขวัญ"** พนักงานบริการออนไลน์ ซึ่ง**ถูกกล่าวหาว่าถูกล่อซื้อโดยบุคคลที่อ้างตนเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ ถูกยึดโทรศัพท์ไว้เป็นพยานหลักฐาน และถูกเรียกให้จ่ายเงิน 40,000 บาท เพื่อแลกกับการไม่ถูกดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์**

ความกลัวการถูกทำให้เป็นอาชญากรบั่นทอนการเข้าถึงการคุ้มครองและการเยียวยา เนื่องจากการแจ้งเหตุการละเมิดอาจทำให้พนักงานบริการเองถูกจับกุม ดำเนินคดี หรือถูกปฏิบัติอย่างเลือกปฏิบัติ การทำให้เป็นอาชญากรจึงทำให้พวกเขาไม่กล้าเข้าหาตำรวจ หน่วยงานด้านแรงงาน หรือสถาบันอื่นของรัฐ **ส่งผลให้แรงงานมีช่องทางจำกัดในการเข้าถึงกลไกร้องเรียนที่ปลอดภัยและเป็นความลับ ตลอดจนการเยียวยาที่มีประสิทธิผล กลุ่มชายขอบเผชิญการเลือกปฏิบัติเชิงอัตลักษณ์ทับซ้อน**

ในกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตรวจสอบ **พนักงานบริการ LGBTIQ+ ในพัทยาถูกปรับในอัตราที่สูงกว่าพนักงานบริการรายอื่น โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจอ้างเหตุผลว่ามีการลักทรัพย์ที่กระทำโดยพนักงานบริการ LGBTIQ+ รายอื่นก่อนหน้านี้ กสม. วินิจฉัยว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศและเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน**

ความท้าทายที่ 5: พนักงานบริการเผชิญความรุนแรง การข่มขู่และการรีดไถ การตีตราและการเลือกปฏิบัติในการเข้าถึงบริการที่จำเป็น

พนักงานบริการยังคงเผชิญความรุนแรงและการตีตราที่แพร่หลาย ขณะที่กรอบกฎหมายปัจจุบันให้การคุ้มครองจากภยันตรายเหล่านี้ไม่เพียงพอ การทำให้เป็นอาชญากรเพิ่มผลกระทบจากการเปิดเผยอาชีพของบุคคล และสร้างอุปสรรคในการเข้าถึงบริการสุขภาพและบริการอื่นของรัฐ ขณะที่ความรุนแรงที่มุ่งเป้าไปที่พนักงานบริการโดยเฉพาะ ยังคงได้รับการจัดการอย่างไม่สม่ำเสมอทั้งในกฎหมายและในทางปฏิบัติ

ญาติถือภาพถ่ายของวรนันท์ พรรณฆา พนักงานบริการหญิงข้ามเพศ ณ เกสต์เฮาส์ที่เธอถูกฆาตกรรม

แหล่งที่มา: Chaiyot Pupattanapong / Bangkok Post (เมษายน 2568)

พนักงานบริการยังคงเผชิญความรุนแรงร้ายแรงโดยไม่มีการคุ้มครองที่เพียงพอ ในเดือนเมษายน 2568 วรนันท์ พรรณฆา ผู้หญิงข้ามเพศไทยที่เป็นพนักงานบริการถูกฆาตกรรมหลังพบกับลูกค้าชาวต่างชาติในพัทยา การเสียชีวิตของเธอสะท้อนความรุนแรงร้ายแรงที่พนักงานบริการอาจต้องเผชิญ และสำหรับพนักงานบริการข้ามเพศ ยังสะท้อนความเปราะบางที่ซ้ำซ้อนอันเกิดจากอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การถูกทำให้เป็นอาชญากร และสภาพการทำงานที่ไม่มั่นคง

การตีตราสร้างอุปสรรคต่อบริการสุขภาพและบริการที่จำเป็น พนักงานบริการรายงานถึงการถูกปฏิบัติอย่างเลือกปฏิบัติและการเข้าถึงบริการสุขภาพ ที่อยู่อาศัย การจ้างงาน และสถาบันของรัฐอย่างไม่เท่าเทียม **การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ สุขภาพ หรือชีวิตส่วนตัวของพวกเขาโดยไม่ได้รับความยินยอม สามารถทำให้พวกเขาเผชิญการตีตรา การเลือกปฏิบัติ หรือความรุนแรงเพิ่มขึ้น** เอ็มพาวเวอร์รายงานว่า**พนักงานบริการที่ทำงานในพื้นที่สาธารณะเผชิญการถูกจับกุมและปรับ 500 บาท ส่วนผู้ที่ไม่ให้ความร่วมมือก็หวาดกลัวการถูกคุกคามและการไม่สามารถกลับไปทำงานได้อีก การทำให้เป็นอาชญากรยิ่งขยายความเสี่ยงเหล่านี้และอาจทำให้พนักงานบริการไม่กล้าแสวงหาบริการที่จำเป็น**

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลไทย

1. ต่อความท้าทายที่ 1: ยกเลิกโทษทางอาญาสำหรับงานบริการทางเพศของผู้ใหญ่ที่สมัครใจอย่างสมบูรณ์ และผลักดันการปฏิรูปกฎหมายบนฐานสิทธิ

1.1 **ทบทวนและผลักดันร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองการให้บริการทางเพศของกระทรวง ผ่านกระบวนการที่พนักงานบริการและองค์กรที่นำโดยพนักงานบริการมีบทบาทเป็นศูนย์กลาง** ต่อยอดจากการมีส่วนร่วมของพวกเขาในการยกร่างและการรับฟังความคิดเห็นระหว่างปี 2564 ถึง 2566 **ตัดบทบัญญัติที่มีโทษออก ฟื้นคืนการคุ้มครองผู้ประกอบการธุรกิจบริการทางเพศ** และรับประกันการมีส่วนร่วมโดยตรงของพวกเขาในการบังคับใช้และการทบทวนกฎหมาย

สำหรับข้อมูล หลักฐาน และสถิติเพิ่มเติม โปรดดูรายการอ้างอิง และ/หรือติดต่อ:
ศิริศักดิ์ ไชยเทศ, เชียงใหม่ไพรด์ (Chiang Mai Pride). อีเมล: tonsiritonposh@gmail.com

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลไทย

1.2 **ให้คำรับรองของนายกรัฐมนตรีที่จำเป็นต่อการพิจารณาของรัฐสภาโดยเร็ว สำหรับร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพนักงานบริการ ซึ่งเสนอโดยประชาชน** โดยเอ็มพาวเวอร์และเครือข่ายพนักงานบริการ และผลักดันการพิจารณาและการประกาศใช้ โดยให้พนักงานบริการและองค์กรที่นำโดยพนักงานบริการเป็นศูนย์กลางของการพิจารณาในรัฐสภา การบังคับใช้ และการทบทวน **ทำให้มั่นใจว่ากฎหมายยกเลิกโทษทางอาญาสำหรับงานบริการทางเพศของผู้ใหญ่ที่สมัครใจ รับรองงานบริการทางเพศเป็นงาน และขยายการคุ้มครองแรงงานและการคุ้มครองทางสังคม**

2. ต่อความท้าทายที่ 2: แยกแยะงานบริการทางเพศของผู้ใหญ่ที่สมัครใจออกจากการค้ามนุษย์อย่างชัดเจน

2.1 **แยกแยะงานบริการทางเพศของผู้ใหญ่ที่สมัครใจ ออกจากการค้ามนุษย์ การแสวงประโยชน์ทางเพศที่มีการใช้กำลังหรือการบีบบังคับ และการแสวงประโยชน์ทางเพศจากเด็ก อย่างชัดเจนทั้งในกฎหมาย นโยบาย และแนวปฏิบัติในการบังคับใช้** โดยทำให้มั่นใจว่ามาตรการต่อต้านการค้ามนุษย์จะไม่ส่งผลให้พนักงานบริการที่เป็นผู้ใหญ่และให้ความยินยอมถูกทำให้เป็นอาชญากรหรือถูกละเมิดสิทธิ

3. ต่อความท้าทายที่ 3: รับประกันสิทธิแรงงานและการคุ้มครองทางสังคมสำหรับพนักงานบริการ

3.1 **แก้ไขกฎหมายแรงงานและกฎหมายประกันสังคม เพื่อรับรองและคุ้มครองพนักงานบริการในฐานะแรงงาน** และรับประกันการเข้าถึงอย่างเท่าเทียมซึ่งสภาพการทำงานที่เป็นธรรม อาชีวอนามัยและความปลอดภัย การคุ้มครองตามสัญญา ประกันสังคม และสิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงาน ตลอดจนกลไกร้องทุกข์และเยียวยาด้านแรงงานที่มีประสิทธิผล

4. ต่อความท้าทายที่ 4: ยุติการปฏิบัติหน้าที่ตำรวจที่มิชอบและเลือกปฏิบัติ และรับประกันการเข้าถึงความยุติธรรม

4.1 **คุ้มครองพนักงานบริการจากความรุนแรง การบีบบังคับ และการแสวงประโยชน์ และจัดตั้งกลไกร้องเรียนที่ปลอดภัย เข้าถึงได้ และเป็นความลับ** ซึ่งพวกเขาสามารถแจ้งเหตุการละเมิดและได้รับการคุ้มครองและการเยียวยาที่มีประสิทธิผล **โดยไม่ต้องกลัวการถูกจับกุมหรือดำเนินคดีเพียงเพราะทำงานบริการทางเพศ**

4.2 **ยุติการเลือกปฏิบัติและการตีตราต่อพนักงานบริการในระบบยุติธรรม การจ้างงาน และบริการสาธารณะ** และรับประกันการคุ้มครองที่เท่าเทียมโดยไม่เลือกปฏิบัติ รวมถึงสำหรับผู้หญิง บุคคล LGBTIQ+ แรงงานข้ามชาติ และพนักงานบริการชายขอบกลุ่มอื่น พร้อม**สืบสวนและเอาผิดเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบต่อแนวปฏิบัติในการบังคับใช้ที่เลือกปฏิบัติหรือมิชอบ**

5. ต่อความท้าทายที่ 5: ยุติการตีตราและการเลือกปฏิบัติ และรับประกันการเข้าถึงบริการที่จำเป็น

5.1 ตามข้อเสนอแนะ UPR ของ **ประเทศฟินแลนด์ ให้รับประกันการเข้าถึงบริการสุขภาพอย่างเท่าเทียมและเป็นความลับสำหรับพนักงานบริการ รวมถึงบริการอนามัยเจริญพันธุ์ โดยปราศจากทั้งการตีตราและการเลือกปฏิบัติ**

5.2 **คุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคลของพนักงานบริการ** โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ สุขภาพ และชีวิตส่วนตัว และป้องกันการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวโดยไม่ได้รับความยินยอม หรือการแทรกแซงโดยพลการในรูปแบบอื่น

สำหรับข้อมูล หลักฐาน และสถิติเพิ่มเติม โปรดดูรายการอ้างอิง และ/หรือติดต่อ:
ศิริศักดิ์ โชยเทศ, เชียงใหม่ไพรด์ (Chiang Mai Pride). อีเมล: tonsiritonposh@gmail.com

แหล่งอ้างอิง (References)

รายการอ้างอิงคงไว้ตามต้นฉบับภาษาอังกฤษเพื่อการตรวจสอบ

Manushya Foundation and Sirisak Chaited, Criminalised, Stigmatised, Denied Justice: Thailand's ICCPR Violations against Sex Workers and People Who Use Drugs, Joint Submission to the Human Rights Committee for the Adoption of the LOIPR for Thailand's Third Periodic Report, 146th Session, (August 2026), available at: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=INT%2FCCPR%2FICS%2FTHA%2F70126&Lang=en

EMPOWER Foundation, Civil Society Report under Universal Periodic Review (UPR) Round 4 of Thailand: Issue – Sex Workers' Rights, (April 2026)

Manushya Foundation et al., Joint UPR Submission: Intersectional Feminist Perspectives: Marginalised Women, LGBTIQ+ Persons and Structural Inequalities in Thailand, (April 2026)

Manushya Foundation et al., Our Lands, Our Bodies, Our Rights: A Feminist Report on Discrimination, Corporate Abuse, and Climate Injustice in Thailand, Joint Civil Society CEDAW Shadow Report, (June 2025), available at: https://www.manushyafoundation.org/cedaw-2025-report2-cacj

National Human Rights Commission of Thailand (NHRCT), NHRCT examines complaint concerning unlawful arrests of sex workers by Pattaya police and recommends policing guidelines consistent with the Pinai regulatory fine regime, (11 October 2024), available at: https://www.nhrc.or.th/th/NHRC-News-and-Important-Events/13627

Royal Thai Government, ครม. รับทราบข้อสังเกตของ UN ตามอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี ยกระดับสตรีแก้ปัญหาการเลือกปฏิบัติและการคุกคาม, (5 August 2026), available at: https://www.thaigov.go.th/th/news/167250

Prachatai, Empower Foundation proposes sex worker protection bill, (2 June 2026), available at: https://prachataienglish.com/node/11942

Prachatai, Empower Foundation demands ministerial support for sex worker protection law, (26 September 2026), available at: https://prachataienglish.com/node/12048

SCAN HERE

สแกนเพื่อเข้าถึง
ข้อเสนอร่วมต่อกลไก UPR
ว่าด้วยการยกเลิกโทษทางอาญา
ของงานบริการทางเพศ

บันทึกเพิ่มเติม

บันทึกเพิ่มเติม